

JUAN jóasugueripū

Jesucristo catiré petihére ticogú

1 ¹⁻² Yuhu múaře Jesucristoye maquérē, cūñ niirecutirere jóagü tiaa. Biiro niiā: Cūñ atibú-reco tiiádari suguero, cūñ Pacu-mena niitoarigu niiwí. Too síro atibúrecopure bauárigü niiwí. Cūñ Cōāmacü wācūrére wedegá niiñ; teero biiri marírē catiré petihére ticogú niiñ. Úsā cūñrē ñiaw-wü; cūñ wedeseri tħowwü; cūñrē padenawwü. Úsā basirora cūñrē ñiawwü; cūñrē ãñurō masiwwü. Teero tiirá, úsā cūñrē ñiñariguere múaře wedea. ³Úsā marí Pacu Cōāmacümena, teero biiri cūñ macü Jesucristomena ãñurō nii-rōbirora múaře úsāmena ãñurō niirī boogá. Teero tiirá, úsā ñiñariguere, úsā tuoríguere múaře wedea. ⁴Ateré múaře jóačüā, marí niipetira usenirere bħaáda jīřā.

Cōāmacü siāwócore tiiróbiro
niigü

⁵ Jesucristo úsāře wederiguere múaře wedenetōneā. Cūñ biiro jīřwí: "Cōāmacü ãñugü, siāwócore tiiróbiro niigü niiñ. Cūñpure ñañaré, nañtāre maniā", jīřwí.
⁶ Síčü "Yuhu Cōāmacümena ãñu-

rō nijjāā" jīřboqui. Cūñ teero jīř-pacu sūcā, ñañarére tiirucúqui; diamacü maquérē netōnucáqui. Teero tiigü, jīřdito, nañtiārōpu niigü tiiróbiro niiqui. ⁷ Añurére tiirucúgħuopeja Cōāmacü niirō-biro siāwócoropu niigü tiiróbiro niiñ. Āpērāmēna ãñurō niiqui. Teero biiri Cōāmacü macü Jesucristoye dīicä niipetire cūñ ñañaré tiirére cosecú.

⁸ "Yuhu ñañarére tiiría" jīřgħu-no cūñ basiro jīřidogu tħiiqui; cūñ wācūré diamacü niiricu. ⁹ Cōāmacü diamacü tiirucúgħu niiqui; cūñ jīřirobirora tiigü niiqui. Teero tiigü, sīčü cūñ ñañaré tiiriguere wedenetōri, Cōāmacü acabóbġudaqui. Niipetire cūñ ñañaré tiirígue wapare ñañarō tħugħenemorí tiiríqui. ¹⁰ "Yuhu ñañarére tiiría" jīřgħu-no Cōāmacü jīřiguere jīřitorí-gue tiiróbiro wáari tħiiqui;^a cūñ wedeserere tħodħaqhegħu tiiróbiro niiqui.

Cristo cūñ Pacure marírē
wedesebosaqui

2 ¹ Māā yuhu pōnabiro niirārē teeré jóaa, ñañarére tiirijā-ārō jīřgħu. Jesucristo diamacü tii-

^a 1.10 Proverbios 20.9.

rucúgu niiqui. Teero tiigá niijígü, marí ñañaré tiirí, cüü Pacure marírë wedesebosaqui. ²Cüü diari-guemena marí ñañaré tiirére acabóre buamasíä. Marí ñañaré tiiré dícure diabosarigu niiwí; niipetira atibáreco macárä ñañaré tii-reçárë diabosarigu niiwí.

³Marí Cöämacü dutirére tiirá, “diamacürä Cöämacürë masitoaa” jíimasíä. ⁴Sicü cüü dutirére tiirípacü, “yuu cüüre masitoaa” jíiboqui. Teero jíigü jíeditorepigü niiqui; cüü wäcüré diamacü niiri-cu. ⁵Cöämacü dutirére tiirucúgu-no Cöämacü booróbirora cüüre maïmasíqui. Teeména “diamacü-rä Cöämacümena nijjää” jíimasí-qui. ⁶“Yuu cüümena nijjää” jíigüno Jesucristo tiirécutirirobiro-ra tiinunásearo.

Cämerí mañá

⁷Yuu maírá, yuu määrë jóare apeyé mama dutiré mee niiä; bu-cü dutiré mää sicutopü chaorígue-ra niiä. Mää tee bu-cü dutirére tuotóajýu. ⁸Teero niipacari, yuu määrë jóare mama dutiré tiiróbi-ro wáaa. Yuu jóare diamacü ma-quë niiä. Jesucristo basirora tee-re eñowí; määcä teeré eñorä tiia. Mää ñañarére tuijírä, nañtääröpu niirira tiiróbiro niimiwü. Äñuré-pere tuijírä, bóeropü niirä wáara tiia sáa.

⁹Sicü biiro jíiboqui: “Yuu bóeropü niigü tiiróbiro niiä”. Teero jíipacü, Jesuré padeoráre iñatutiqui. Teero tiigü, nañtääröpu niigü

tiiróbiro nijjäqui ména. ¹⁰Jesuré padeoráre maigánopeja bóeropü niigü tiiróbiro niiqui. Tee bóere-mena ñañarére iñasuguemasijí-gü, “tee ñañarére tiiría” jíiqui. ¹¹Jesuré padeoráre iñatutiguno nañtääröpu niigü tiiróbiro niire-cutiqui. Teero biiri nañtääröpu niigü tiiróbiro tiirécutiqui. Cüü ñañaré tiiré wapa capeari baunó-hégü tiiróbiro niiqui. Teero tiigü, äñurépere besemasíriqui.

¹²Mää yuu pönabiro niirärë jóagü tiia. Cöämacü Jesu-cristo diabosarigue wapa mää ñañaré tiirére acabó-toajýi.

¹³Mää buetoáre jóagü tiia. Cris-to sicatopü niirigüre mää äñurö masícu.

Mää mamarärë jóagü tiia. Satanárë mää netónucárira niiwü.

¹⁴Mää yuu pönabiro niirärë jóawü. Marí Pacure mää masitoacu.

Mää buetoáre jóawü. Sicutopü niirigüre mää masitoacu.

Mää mamarärë jóawü. Mää padeotutúa niicu; Cöämacü wedeserere mää wäcürucucu; wätiärë dutigáre mää netónucárira niiwü.

¹⁵Atibáreco macárä ñañaré tiirucúrenorë, teero biiri atibá-recopü niirére maírijäña. Sicü atibáreco macárä tiiróbiro tii-güno Cöämacüperé maírijíqui.

16 Atibáreco macárā tiiré biiro niiā: Noo booró tiidugáre, bayiró ugaripéare, “āpērā nemorō niigū niiā yueja” jīiré niiā. Tee Cōāmacūye mee niiā. Tee niipetire atibáreco macárā tiirépe niiā. **17** Atibáreco, atibáreco macárā ñañaré tiidugáre petijóāadacu. Cōāmacū boorére tigúnopeja niirucujāgūdaqui.

Jesuyé queti jīiditore mee niiā

18 Múā yuu pōnabiro niirā, niiture b̄urecori jeatoacu. Atibáreco petiádari s̄uguero, sīcū Cristore ñatutinetōjōágū atigudaqui. Múā teeré t̄otóarira niiwā. Attóre paah Cristore ñatutira jeatoawa. Teero tiirá, “niiture b̄urecori jeatoaa” jīimasā. **19** Cristore ñatutira marī menamacárāra niimirira niipacara, marīrē cōājāwā. Cūā marī menamacárā peti mee niiwā. Marī menamacárā peti niirajā, marīmenarā niibocua ména. “Marīrē cōājāwā” jīirā, ateré masiā: Cāā niipetira marī menamacárā mee niiwā.

20 Cristo múārē Espíritu Santo re ticorigū niiwī. Teero tiirá, múā niipetira diamacū maquérē masiitoacu. **21** Múā diamacū maquérē masiriata, múārē jóracobocu. Múā Jesucristoyere diamacū masicu. Teero tiigū, múārē jóaa. Múā ateré masiitoacu: Cūāye queti jīiditore mee niiā. **22** Jīiditorepira biiro jīicua: “Cōāmacū beserigū Jesús mee niiī”, jīicua. Teero jīirā Cristore ñatutira niiīya. Cāā marī

Pacū Cōāmacūrē, cūā macū Jesucristomenarā sūnacúa. **23** Cūā macūrē sūnarāno marī Pacūmena niircuia. “Jesús Cōāmacū macū niiī” jīirānopeja marī Pacūmena niicuia.

24 Teero tiirá, mā sicato t̄oríguere wācūrucujāña. Múā sicato-pa t̄oríguere wācūrucura, Cōāmacū macūmena niirucujāadacu; cūā Pacūmenacārē niirucujāadacu. **25** Cūā marīrē jīirirobirora tiigúdaqui: Marīrē catiré petihére ticogudaqui.

26 Múārē jīiditodugaraye queti-re jóaa, mārē ãñurō masiārō jīigū. **27** Espíritu Santo Jesucristo t̄icorigū māpūre niiqui. Teero tiirá, apī mārē “nemorō bueguda” jīigūrē boorijāña. Espíritu Santo mārē niipetirere buequi. Cūā jīiditoro manirō diamacū maquérē buequi. Cūā bueróbirora Jesucristomena niijāña.

28 Mecūtígācārē mā yuu pōnabiro niirā, cūāmena niirucujāña. Marī teero tiirá, cūā p̄tuaatiri, boborícu. “Marī Cōāmacū boorére tiirá niiā”, jīimasādacu.

29 Múā cūā diamacū tiirucúrere masiitoaa. Teero tiirá, “niipetira diamacū tiiráno Cōāmacū pōnarā niiīya” jīirére masiñoā.

Cōāmacū pōna tiirécuteire

3 ¹Cōāmacū marī Pacū marīrē bayiró maírére wācūnate māā. Marīrē bayiró maigū, “yuu pōna niiīya” jīiqui. Teerora niiā marī. Atibáreco macárā Cōāmacū-

rē masírijirā, marī cūrē padeorá tiirécutire tuomasíricua. ²Yuu maírā, mecūtigā marī Cōāmacū pōna niiā. Too síropu marīrē wáadarere ãñurō masína maniā ména. Ate dícure masíā: Jesucristo p̄htuaatiri, cūu baurére ñnaādacu. Cūrē ñnajirā, cūu tiiróbiro wáadaracu. ³Cūrē ñañaré maniā. Marīcā cūu tiiróbiro “ãñurā wáadaacu” jíirére wācūā. Teero tiirá, ñañarére tiirijárō booa.

⁴Ñañaré tiiré Cōāmacū dutirére netōnucáre niiā. Teero tiigá, ñañarére tiirucúguño Cōāmacū dutirére netōnucágū niiqui. ⁵Máā masítoaa: Jesucristo marī ñañaré tiirére cōágū atirigu niiwī. Cūhpure péerogā ñañaré maniā. ⁶Cūmena niigáno ñañaré tiirécutiriqui. Ñañarére tiiréctigunope Cristore padeoríqui; cūrēna masihégū niiqui. ⁷Máā yuu pōnabiro niirā, mūārē āpī jíiditorijáarō. ãñurō tiirucúguño Jesús tiiróbiro ãñurō tiiigá nii. ⁸Sicatopuña wātīrē dutigá ñañaré tiimáatirigu niiqui. Teero tiigá, ñañaré tiirécutigunó cūuyagu niiqui. Cōāmacū macū wātīrē dutigá tiirére cōágū atirigu niiwī.

⁹Cōāmacū cūu pōnaré cūu tiiróbiro niirecutiri tiirigá niiwī. Teero tiirá, Cōāmacū pōna ñañarére tiirucúricua. ¹⁰“¿Noápē nii Cōāmacū pōna?” teero biiri “¿noápē nii wātīrē dutigá pōna?” jíi masídugara, ateré masína: “Ñañaré tiirécutira, āpērārē

maihérāno Cōāmacū pōna mee niiyya”, jíinocu.

Cāmerí maírē

¹¹“Cāmerí maírō booa” jíiré queti māā sicatopu thorígue niiā. ¹²Caín tiiróbiro niirijáāda. Cūu wātīrē dutigá menamacū niijigū, cūu bai Abel wāmecutigure sīajáyigu. ¿Deero tiigá cūrē sīayíri? Caín tiirécutire ñañaré niiyiro; cūu bai tiirécutirepe ãñuré niiyiro.

¹³Yáa wedera, teeré wācūrā, atibáreco macārā māārē ñnatutiri ñmarā, “¿deero tiirá yuu re ñnatutii?” jíi wācūrijáñā. ¹⁴Marī Jesuré padeoráre maíjirā, ateré masíā: Cōāmacū marī pecamepu wáaborirare catiré petihére chorí tiirigá niiwī. Jesuré padeoráre maihégáno catiré petihére choríqui. ¹⁵Jesuré padeoráre ñnatutigáno basocáre sīágū tiiróbiro niiqui. Máā masítoaa: Basocáre sīagáno catiré petihére choríqui. ¹⁶Ateména cāmerí maírere masíā: Jesús marīrē diabosarigu niiwī. Teero tiirá, marīcā Jesuré padeoráre “diabosaguda” jíi wācūrō booa. ¹⁷Pee apeyé chogáno sīcū Jesuré padeogúre bóaneögū niirí ñnapacu, cūrē tiiapuridojaboqui. Cūu teero tiirípacu, ¿deero tiigá “Cōāmacūrē maíā” jíibogari? ¹⁸Máā yuu pōnabiro niirā, marī wedeseremena dícu “cāarē maíā” jíirijárō booa. Marī tiiápurerenape cāarē maírere diamacúrā tiiéñorō booa.

Cōāmacūrē padeorá cuiro manirō niimasīā

19-20 Apetó sīcū marī menamacū biiro wācūqui: “Yuh nāñanetōjōāgū niiga” jīi wācūpacū, cūū āpērārē maīré wapa Cōāmacū menape cuiro manirō niiqui. Marī cūū pōna niiā. Cūū marīye maquērē masīpetijāqui. Cūū marī nāñaré tiiríguere acabóqui.

21-22 Marī yeeripūnapū “āpērāmēna ãñurō niiā” jīi tugeñarā, cuiro manirō Cōāmacūrē sāimasisā. Cūū dutirére, cūū boorére tiirí, Cōāmacū niipetire marī sāirére ticogħdaqui. 23 Cūū dutiré ate niiā: Cūū macū Jesucristore padeoáda. Teero biiri cūū dutirobirora cāmerí maīñada. 24 Niipetira cūū dutirére tiiráno cūūmena niicua; cūūcā cūūmena niiqui. Marīrē Espíritu Santore ticorigū niiwī. Teero tiirá, Cōāmacū marīmena niirére masīā.

Cōāmacūye wederáre iñabesedutire

4 ¹ Yáa wedera, niipetira Cōāmacūyere wederí basoca wederére padeoríjāña. Cūā wederére “¿diamacūrā Cōāmacūye nii-miito?” jīi thosħguéya. Paū basocá “ūsā Cōāmacūyere wederá niiā” jīidito buecāmesāya. ² Ateména diamacū Cōāmacūyere wederére iñabesemasiādacu: “Jesucristo basocúra atiyigh” jīigħno diamacūrā Cōāmacūyere wederqui. ³ Teeré wedehegħno diama-

cū Cōāmacūyere wederiqui. Cūūrā Cristore iñatutinetōjōāgūyere wedequi. Múā Cristore iñatutinetōjōāgū atiadarerere tuotóajīyu. Cūū basocá watoapū niitoaqui.

⁴ Múā yuh pōnabiro niirā, múā Cōāmacū pōnarā niiā. Cōāmacū mārē tutuarere ticoqui. Atibáreco macārārē tutuare ticogħpeja Cōāmacūbiro tutuariqui. Teero tiirā, atibáreco macārā mārē cūā jīiditorere padeorí tiimasírica. ⁵ Jīiditere mena buerápe atibáreco macārā niiya. Teero tiirā, atibáreco maquē dīcure bueeya. Atibáreco macārā cēā buerére tuonuhnusecua. ⁶ Marīpeja Cōāmacū pōnarā niiā. Cōāmacūrē masiġħno marīrē tuonuhnusequi. Cōāmacūrē masiħegħ ħoneja marīrē tuonuhnusériqui. Marī teeré tuomasírā, “diamacūrā Cōāmacūcye niiā” o “jīidore niiā” jīi bessimasiādacu.

Cōāmacū basocáre maīquí

⁷⁻⁸ Yuh maīrā, Cōāmacū basocáre maīquí. Teero tiirā, marīcā cāmerí maīñada. Cāmerí maīrāno Cōāmacū pōnarā niicua. Cūā Cōāmacūrē masīcua. Cāmerí maīħerānopeja Cōāmacūrē masīricua. ⁹ Cōāmacū marīrē maīrére ateména ēñorígh niiwī: Cōāmacū cūū macū sīcū niigħrē atibáreco-pure ticodiocorigu niiwī. Marīrē catiré petihére cuoáro jīigħu, cūūrē diabosadutirigu niiwī. ¹⁰ Marī Cōāmacūrē maīrīira niiwū. Cūūpe marīrē maīgħu, marī nāñaré tii-

rére acabódugariġu niiwī. Teero tiigū, cūū macārē ticodiocorigu niiwī, diabosaaro jīigū. Cūū marīrē biiro tiibosárigue maīrē peti niicu.

¹¹ Yuhu maīrā, Cōāmacū teero tiirīgū nijjīgū, marīrē bayiró maīquí. Teero tiirá, marīcārē cāmerí maīrō booa. ¹² Sīcū basocú Cōāmacārē īnarīgū maniquí. Marī cāmerí maīrī, cūū marīmena niiqui; cūū booróbirora cūūrē maīmasiā. ¹³ Cōāmacū marīrē Espíritu Santore ticorigu niiwī. Teero tiirá, Cōāmacū marīmena niirére masiā; teero biiri marī cūūmenarā niirécārē masiā. ¹⁴ Úsā basirora Cōāmacū macārē īnawū. Ateré wedea: Cōāmacū cūūrē atibúreco macārā ñañarārē netōnédutigu ticodiocorigu niiwī. ¹⁵ “Jesús Cōāmacū macū niiī” jīigānorē Cōāmacū cūūmena niiqui; cūūcā Cōāmacāmenarā niiqui.

¹⁶ Cōāmacū marīrē maīrére masiā. “Cūū marīrē maīré diamacā maquē niiā” jīirére padeoá. Cōāmacū basocáre maīquí. Cāmerí maīrucúghno Cōāmacāmena niiqui; Cōāmacācā cūūmena niiqui. ¹⁷ Marī Cōāmacū booróbirora cūūrē maīmasiā. Jesucristo atibúrecopu niigū, cūū Pacure maīwī. Cūū maīróbirora marīcā Cōāmacārē maīmasiā. Teero tiirá, Cōāmacū basocáre wapa tii-adari būreco jeari, cūūrē cuiricu. ¹⁸ Cōāmacārē maīgāno cūūrē cui-riqui. Cōāmacū booróbirora cūūrē maīgū, cuiro manirō niiqui.

Cuire cuogáno “yuhure ñañarō tibóqui” jīi wācūqui; Cōāmacū booróbirora cūūrē maīríqui.

¹⁹ Cōāmacū marīrē maīsuguériġu niiwī. Teero tiirá, marī cāmerí maīā. ²⁰ Sīcū “Cōāmacārē maīā” jīipacū, Jesuré padeoráre īnatutigu, jīiditorepigū niiqui. Basocá cūū īnarācārē maīhégū, nemorō Cōāmacū bauhéguhpereja maīmasíriqui. ²¹ Cōāmacārē maīgāno Jesuré padeorácārē maīrō booa. Teeré Cōāmacū marīrē tiidutírigu niiwī.

Atibúreco maquē ñañarére cāmotámasíre

5 ¹ “Jesús Cōāmacū beserigū Cristo niiī” jīi padeoráno Cōāmacū pōnarā niicua. Ápérārē maīrāno cūā pōnacārē maīcúa. ² Marī Cōāmacārē maī, cūū dutirére tiirá, “cūū pōnacārē maīā” jīimasíādacu. ³ Cōāmacārē maīrāno cūū dutirére tiiýa. Cūū dutiré wisioria. ⁴ Marī Cōāmacū pōna atibúreco maquē ñañarére tiiría. Jesucristore padeorémena ãñurére tiinóā. ⁵ Marī Jesuré “cūū Cōāmacū macū niiī” jīi padeoá. Teeména dícu atibúreco maquē ñañarére cāmotámasícu.

Jesucristo Cōāmacū macū niiī

⁶ Jesucristo Cōāmacū macū niiī. Cūū atibúrecopu niirī, Juan cūūrē wāmeōtiwi. Cūūrē wāmeōtigu, ocoména wāmeōtiwi. Too síro cūū curusapu diajōāwī. Biiro tiirémena “yuhu Cōāmacū macū niiā” jīirére

ẽñowí. Cãürẽ wãmeõtiriguemena dícu ẽñoríwi. Cã ū diariguemena-cárẽ ẽñowí. Espíritu Santo “Jesucristo Cõamacã macã nií” jíirére marírẽ ẽñoquí. Cãürã diamacã maquérẽ wedegú nií. 7 Atequetiré cãá basirora ẽñoðya. Cãá ïtiárá ûmúâsepñ niíya: Pacu, macu, tee-ro biiri Espíritu Santo. Cãá ïtiárá-pu niipacara, sícûrã nií. 8 Atibá-re-copure Espíritu Santo wederéme-na “Jesús Cõamacã macã nií” jíirére masínoã. Teero biiri Jesús cã ū Cõamacã macã niirére cã ū wã-meõtinoriguemena, cã ū diarigue-mena ẽñorígú niiwí. 9 Basocá cãá ïñariguere wedericárẽ, marí pa-deóa. Cõamacã basocá wederé ne-morõ diamacã wedei. Cãürã cã ū macã niirecútirere wederigú niiwí. 10 Cõamacã macãrẽ padeogú-no Cõamacã wederére padeoquí. Cõamacã wederére padeohéguno cã ū jíiriguere jíiditorigue tiiróbiro wáari tiiquí; cã ū Cõamacã cã ū macã niirecútirere wederére pa-deoríqui. 11 Cõamacã ateré wede-quí: Cã ū marírẽ catiré petihére ti-corigú niiwí. Tee catiré petihére cã ū macãpure niicu. 12 Cõamacã macãmena niigúno catiré petihére choquí; cã ū macãmena niihégúno catiré petihére choríqui.

Wedeyaponorigue

13 Múá Cõamacã macãrẽ pa-deoráre atipüré jóaa, múa “catiré petihére choa” jíí masírõ jílgú.

14 Marí masítoaa: Cõamacã booróno sãírí, marí sãírére tuo-

quí. Teeré masírã, cãürã cuiro manirõ sãímasí. 15 “Cõamacã marí sãírére tuoquí” jíimasírõbi-rora “cã ū marí sãíarguecárẽ ti-cotoai” jíimasínoã.

16 Apetó tiigú, Jesuré padeogú-no ñañaré tiirí, sícûno ïñaboqui. Cã ū ñañaré tiiré acabómasíreno niirí, Cõamacãrẽ sãíbosáaro. Sãíbosári, tee ñañaré tiiré acabóma-síreno niirí, Cõamacã cãürã catiré petihére ticogudaqui. Apeyé ñañarõ tiiré acabónoña maniré niicu. Teeré “sãíbosáya” jíína maniá. 17 Niipetire ñañaré tiiré Cõamacãrẽ netõnucâre niipacari, apeyé ñañaré tiiré acabómasíre-no niicu.

18 Marí ateré masítoaa: Cõamacã pôna ñañaré tirécútiricua. Jesús cãärẽ cotequi. Teero tiigú, wãtãrẽ dutigú cã ū padeorére ña-nomasíriqui. 19 “Marí Cõamacã pôna nií” jíirére masí. Atecárẽ masí: Wãtãrẽ dutigú niipetira atibáreco macârãrẽ dutiquí. 20 Apeyecárẽ masí: Cõamacã macã atirigú niiwí; marírẽ tuo-masírere ticorigú niiwí. Teeména Cõamacã diamacã niigúrẽ masí. Cõamacãmenarã nií. Teero biiri cã ū macã Jesucristomenacárẽ nií. Jesucristo Cõamacã diama-cã macã niigú niiqui. Cãürã nii-qui súcã catiré petihére ticogú.

21 Múá yuu põnabiro niírã, “cõápõnarẽ basocá weerirare pa-deobócu” jíírã, Jesuré wãcúrucu-jãna.

Nocõrõrã nií.